

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCINIS TEISMAS

SPRENDIMAS

DĖL ATSISAKYMO NAGRINĖTI PRAŠYMĄ NR. 1A-31/2022

2022 m. birželio 1 d. Nr. KT70-A-S64/2022

Vilnius

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, susidedantis iš Konstitucinio Teismo teisėjų Elvyros Baltutytės, Danutės Jočienės, Vytauto Mizaro, Algio Norkūno, Daivos Petrylaitės, Janinos Stripeikienės,

sekretoriaujant Vaivai Matuizaitei,

Konstitucinio Teismo tvarkomajame posėdyje apsvaustė pareiškėjo [duomenys neskelbiami] prašymą Nr. 1A-31/2022.

Konstitucinis Teismas

nustatė:

1. Pareiškėjas prašo pripažinti, kad Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso (toliau – BK) 155 straipsnyje nurodytos veikos „dekriminalizacija bei privataus kaltinimo instituto panaikinimas neatitinka Lietuvos Respublikos Konstitucijos“.

2. Vilniaus miesto apylinkės teismas 2021 m. gruodžio 28 d. nutartimi netenkino pareiškėjo skundo dėl Vilniaus apygardos prokuratūros Vilniaus apylinkės prokuratūros 2021 m. gruodžio 7 d. nutarimo, kuriuo buvo atmestas pareiškėjo skundas dėl Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato 2021 m. lapkričio 5 d. nutarimo atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą pagal BK 154 straipsnio „Šmeižimas“ 2 dalį dėl interneto svetainėje paskelbto, pareiškėjo vertinimu, jį šmeižiančio komentaro.

Vilniaus apygardos teismas 2022 m. sausio 25 d. neskundžiama nutartimi atmetė pareiškėjo skundą ir paliko galioti Vilniaus miesto apylinkės teismo 2021 m. gruodžio 28 d. nutartį.

3. Pareiškėjo prašymas Konstituciniam Teismui pateiktas 2022 m. balandžio 5 d.

Konstitucinis Teismas

konstatuoja:

4. Pagal Lietuvos Respublikos Konstitucijos 106 straipsnio 4 dalį (2019 m. kovo 21 d. redakcija) kiekvienas asmuo turi teisę kreiptis į Konstitucinį Teismą dėl Konstitucijos 105 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytų aktų, jeigu jų pagrindu priimtas sprendimas pažeidė šio asmens konstitucines teises ar laisves ir šis asmuo išnaudojo visas teisinės gynybos priemones.

5. Kaip minėta, pareiškėjas prašo pripažinti, kad BK 155 straipsnyje nurodytos veikos „dekriminalizacija bei privataus kaltinimo instituto panaikinimas neatitinka Lietuvos Respublikos Konstitucijos“.

Pažymėtina, kad BK 155 straipsnis „Įžeidimas“ pripažintas netekusiu galios Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 155 ir 290 straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymo 1 straipsniu.

Taigi Konstituciniam Teismui pateiktas pareiškėjo prašymas traktuotinas kaip prašymas iširti, ar Konstitucijai neprieštarauja Baudžiamojo kodekso 155 ir 290 straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymo 1 straipsnis.

5.1. Pareiškėjo nuomone, dekriminalizavus atsakomybę už įžeidimą ir panaikinus privataus kaltinimo institutą, apribota įžeidinėjamų asmenų (tarp jų ir pareiškėjo) teisė kreiptis į teismą, nes, pasak pareiškėjo, pats asmuo praranda teisę apsispręsti, kokias savo galimai pažeistų teisių gynybos priemones naudoti (baudžiamąsias ar civilines).

5.2. Pažymėtina, kad pareiškėjas savo poziciją dėl Baudžiamojo kodekso 155 ir 290 straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymo 1 straipsnio, kuriuo, kaip minėta, pripažintas netekusiu galios BK 155 straipsnis, pagal kurį buvo numatyta baudžiamoji atsakomybė už įžeidimą, atitikties Konstitucijai iš esmės grindžia ne ginčijamos nuostatos atitikties Konstitucijai teisiniu vertinimu, bet abejonėmis dėl BK 155 straipsnyje nurodytos veikos dekriminalizavimo tikslingumo.

5.3. Šiame kontekste pažymėtina, jog Konstitucinis Teismas 2017 m. kovo 15 d. nutarime yra konstatavęs, kad pagal Konstituciją konkrečių veikų kriminalizavimas ir baudžiamosios atsakomybės už jas diferencijavimas pirmiausia yra valstybės baudžiamosios politikos klausimas, kurį sprendžia įstatymų leidėjas naudodamasis turima plačia diskrecija ir atsižvelgdamas į tų veikų pavojingumą, mastą, nusikalstamumo prevencijos prioritetus, kitas reikšmingas aplinkybes, tačiau nepažeisdamas Konstitucijos ir iš jos kylančių imperatyvų; todėl, nors įstatymų leidėjas ir turi kiekvienu atveju įvertinti, ar tikslinga konkrečią veiką pripažinti nusikalstama veika, kartu įvertindamas ir tai, kokių rezultatų galima pasiekti kitomis priemonėmis, vien abejonės dėl tam tikros veikos kriminalizavimo tikslingumo ar tokio teisinio reguliavimo veiksmingumo savaime nėra pagrindas kvestionuoti šio teisinio reguliavimo atitiktį Konstitucijai.

Kaip ne kartą yra konstatavęs Konstitucinis Teismas, jis nevykdo teisės aktų konstitucinės kontrolės jų priėmimo tikslingumo aspektu (*inter alia* 2020 m. kovo 25 d. sprendimas Nr. KT52-A-S47/2020, 2020 m. balandžio 15 d. sprendimas Nr. KT75-A-S70/2020, 2021 m. birželio 23 d.

sprendimas Nr. KT116-A-S107/2021); prašymai išspręsti teisės aktų konstitucinės kontrolės jų priėmimo tikslingumo aspektu klausimus yra nežinybingi Konstituciniam Teismui (*inter alia* 2021 m. birželio 23 d. sprendimas Nr. KT116-A-S107/2021, 2022 m. gegužės 18 d. sprendimas Nr. KT61-A-S56/2022).

5.4. Vadinasi, pareiškėjo prašymas yra nežinybingas Konstituciniam Teismui.

6. Pagal Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymo 69 straipsnio 1 dalies 2 punktą Konstitucinis Teismas savo sprendimu atsisako nagrinėti prašymą, jeigu jo nagrinėjimas yra nežinybingas Konstituciniam Teismui.

7. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad yra pagrindas atsisakyti priimti nagrinėti pareiškėjo prašymą.

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymo 22 straipsnio 3, 4 dalimis, 25 straipsnio 1 dalies 3 punktu, 28 straipsniu, 69 straipsnio 1 dalies 2 punktu, 2 dalimi, Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas

nusprendžia:

Atsisakyti nagrinėti pareiškėjo [duomenys neskelbiami] prašymą Nr. 1A-31/2022.

Šis Konstitucinio Teismo sprendimas yra galutinis ir neskundžiamas.

Konstitucinio Teismo teisėjai

Elvyra Baltutytė

Danutė Jočienė

Vytautas Mizaras

Algis Norkūnas

Daiva Petrylaitė

Janina Stripeikienė